

Peter Benchley

Jaws

De zomer van de witte haai

1

De grote vis bewoog zich geruisloos door het nachtduistere water, waarbij hij zich voortstuwde met korte slagen van zijn sikkelvormige staartvin. De bek was net genoeg geopend om het water door de kieuwspleten te laten stromen. Verder bewoog er maar weinig aan hem; af en toe wijzigde zijn schijnbaar doelloze koers door een borstvin lichtjes op of neer te bewegen – zoals een vogel van richting verandert door de ene vleugel omlaag en de andere omhoog te richten. In het donker konden de ogen niets onderscheiden, en de overige zintuigen gaven niets bijzonders door aan de kleine, primitieve hersenen. Afgezien van de drang tot voortbewegen, die hem was opgelegd door ontelbare miljoenen jaren van instinctief voortbestaan, had de vis evengoed kunnen slapen. Bij gebrek aan een zwemblaas en kieuwdeksels om zuurstofhoudend water langs zijn kieuwen te stuwen, zoals bij andere vissen gebruikelijk is, kon hij zich alleen in leven houden door voortdurend in beweging te blijven. Zodra hij daarmee ophield, zou hij naar de bodem zinken en sterven door zuurstofgebrek.

Het land leek bijna even donker als het water, want het was nieuwemaan. Het enige wat de zee van de kust scheidde was een lange, rechte strook strand – zo wit dat het zand leek op te lichten. Vanuit een huis achter de met pollen helmgras begroeide duinen wierp de verlichting een geel schijnsel over het zand.

De voordeur van het huis werd geopend en er verschenen een man en een vrouw op de houten veranda. Een ogenblik stonden ze naar de zee te staren, waarna ze elkaar vluchtig omhelsden en op een holletje de paar treden naar het zand af liepen. De man was dronken

en bij de onderste tree struikelde hij. De vrouw lachte en greep zijn hand, en samen renden ze naar het strand.

‘We gaan eerst zwemmen,’ zei de vrouw. ‘Dan wordt je hoofd een beetje helderder.’

‘Vergeet mijn hoofd maar,’ zei de man. Lachend liet hij zich achterover in het zand vallen en trok de vrouw met zich mee. Ze frunnikten aan elkaars kleren, verstrengelden hun ledematen en ploften op het koude zand neer in een dringende behoefte het vuur te blussen.

Na afloop ging de man op zijn rug liggen en sloot zijn ogen. De vrouw keek naar hem en glimlachte. ‘Nou, hoe staat het met dat zwempartijtje?’ zei ze.

‘Ga jij maar. Ik wacht hier wel op je.’

De vrouw stond op en liep naar de zee tot de lichte branding haar enkels omspoelde. Het water was kouder dan de nachtlucht, want het was pas half juni. De vrouw riep over haar schouder: ‘Weet je zeker dat je niet meegaat?’ Maar er kwam geen antwoord van de slapende man.

Ze deed een paar stappen terug en rende vervolgens het water in. Eerst waren haar passen gestrekt en sierlijk, maar toen sloeg er een lage golf haar tegen de knieën. Ze wankelde, hervond haar evenwicht en wierp zich over de volgende golf, die tot borsthoogte reikte. Het water kwam nog maar tot haar heupen, dus ze bleef staan, streek haar haren uit haar ogen en liep door tot het water boven haar schouders stond. Toen begon ze te zwemmen met de schokkerige schoolslag van een onervaren zwemmer en haar hoofd boven water.

Op honderd meter uit de kust voelde de vis een verandering in het ritme van de zee. Hij zag de vrouw niet, kon haar ook nog niet ruiken. In de lengterichting van zijn lichaam liep een stelsel van dunne kanaaltjes, gevuld met slijm en bezaaid met zenuwuiteinden, en die zenuwen konden trillingen waarnemen en gaven ze door aan de hersenen. De vis keerde zich naar het strand.

De vrouw zwom steeds verder uit de kust en hield nu en dan stil om aan de hand van de lichten uit het huis haar positie te bepalen. Het was dood tijd, dus de stroming had haar niet meegevoerd. Maar ze raakte vermoeid, dus rustte ze een ogenblik al watertrappend uit en begon toen terug naar het strand te zwemmen.

De trillingen werden nu sterker, en de vis bemerkte een prooi. De zwiepende bewegingen van zijn staart versnelden, waardoor het gigantische lichaam vooruitschoot met een snelheid die de kleine fosforiserende organismen in het water deed oplichten, zodat de vis in een mantel van vonken gehuld werd.

De vis was nu vlak bij de vrouw en schoot op vier meter afstand langs haar heen, twee meter onder de oppervlakte. De vrouw voelde alleen een drukgolf die haar in het water leek op te tillen en haar zachtjes weer neerliet. Ze hield op met zwemmen en hield haar adem in. Toen ze verder niets voelde, begon ze weer met haar ietwat onbeholpen slag te zwemmen.

De vis rook haar nu, en de trillingen, onregelmatig en sterk, duiden op angst. De vis begon dicht onder het wateroppervlak rond te cirkelen. Zijn rugvin brak door het oppervlak en de zwiepende staart sneed met een sissend geluid door het spiegelgladde water. Een reeks rillingen deed zijn lichaam schokken.

Voor het eerst voelde de vrouw angst, hoewel ze niet wist waarom. Adrenaline schoot door haar heen en veroorzaakte een prikkelende warmte waardoor ze sneller ging zwemmen. Ze schatte dat ze veertig meter uit de kust was. Ze kon de lijn van wit schuim zien waar de golven op het strand braken. Ze zag de lichten in het huis, en even dacht ze gerustgesteld dat ze iemand langs een van de ramen zag lopen.

De vis was ongeveer op twaalf meter afstand van de vrouw toen hij zich plotseling naar links keerde, onder het oppervlak verdween en zich met twee snelle slagen van zijn staart op haar wierp.

Eerst dacht de vrouw dat ze haar been gestoten had aan een rots of een stuk drijfhout. Aanvankelijk voelde ze geen pijn, alleen een hevige ruk aan haar rechterbeen. Ze reikte omlaag om aan haar voet te voelen, terwijl ze met haar linkerbeen bleef watertrappen om haar hoofd boven water te houden en met haar linkerhand in het donkere water tastte. Ze kon haar voet niet vinden. Ze reikte hoger langs haar been, en werd overvallen door plotselinge misselijkheid en verbijstering. Haar graaiende vingers hadden een beenstomp en flarden vlees gevonden. Toen beseftte ze dat wat er in het koude water warm en schoksgewijs over haar vingers stroomde haar eigen bloed was.

Pijn en paniek sloegen op hetzelfde moment toe. De vrouw wierp haar hoofd achterover en slaakte een angstkreet die door merg en been drong.

De vis had zich verwijderd. Hij verzwolg het been van de vrouw zonder te kauwen. Met één krampachtige slikbeweging verdwenen beenderen en vlees door de reusachtige keelholte. Nu draaide de vis zich opnieuw om en richtte zich op de stroom bloed uit de beenslagader van de vrouw, een baken zo duidelijk en helder als het licht van een vuurtoren in een wolkeloze nacht. Ditmaal viel de vis van onderaf aan. Met opengesperde kaken schoot hij onder de vrouw omhoog. De grote kegelvormige kop raakte haar met de kracht van een locomotief en sloeg haar uit het water. De kaken sloten zich met een klap om haar lichaam, waarbij ze beenderen en vlees en organen tot een brij vermorzelden. Met het lichaam van de vrouw in zijn bek sloeg de vis met een daverende klap terug op het water. Schuim en bloed en fluorescerend water spatten op in een bontgekleurde fontein.

Onder water schudde de vis zijn kop heen en weer, terwijl zijn gekartelde driehoekige tanden door de weinige pezen sneden die nog weerstand boden. Het lichaam viel uiteen. De vis slikte en draaide zich om om de resten te verzwelgen. Zijn hersenen registreerden nog steeds de signalen van een nabije prooi. Het water was vol bloed en hompen vlees, maar de vis kon niet uitmaken om welke substantie het ging. Hij zwom heen en weer door de zich verspreidende wolk bloed, en deed zijn bek open en dicht, op goed geluk zoekend naar restanten. Inmiddels hadden de meeste stukken van het lichaam zich verspreid. Een paar zakten langzaam omlaag en kwamen tot rust op de zanderige bodem, waar ze traag in de stroming bewogen. Andere stukken dreven vlak onder het wateroppervlak en werden meegezogen door de vloedstroom die in de branding eindigde.

De man werd wakker en huiverde in de kilte van de vroege ochtend. Zijn mond was droog, zijn lippen plakten aan elkaar en toen hij boerde smaakte zijn adem naar whisky. De zon was nog niet op, maar een roze gloed aan de oostelijke horizon zei hem dat de dageraad nabij was. De sterren stonden nog flauw zichtbaar aan de

lichter wordende hemel. De man stond op en begon zich aan te kleden. Het irriteerde hem dat de vrouw hem niet wakker had gemaakt toen ze naar het huis terugging, en hij vond het vreemd dat ze haar kleren op het strand had laten liggen. Hij pakte ze op en liep naar het huis.

Op zijn tenen liep hij over de veranda en hij opende voorzichtig de hordeur, omdat hij zich herinnerde dat die piepte als hij met een ruk werd opengegoid. De zitkamer was donker en verlaten, met overal halfllege glazen, asbakken en vuile borden. Hij liep de zitkamer door en rechts een gang in, langs twee gesloten deuren. De deur van de kamer die hij met de vrouw deelde stond open en er brandde een lampje op een van de nachtkastjes. Beide bedden waren opgemaakt. Hij gooide de kleren van de vrouw op een ervan, liep terug naar de zitkamer en deed een lamp aan. Beide banken waren leeg.

Er waren nog twee slaapkamers in het huis. In de ene sliepen de eigenaar en zijn vrouw. Twee andere gasten gebruikten de andere. Zo stil mogelijk opende de man de deur van de eerste slaapkamer. Er stonden twee bedden, elk kennelijk door maar één persoon beslapen. Hij sloot de deur en ging naar de kamer ernaast. De gastheer en gastvrouw lagen in een breed tweepersoonsbed te slapen. De man sloot de deur en ging terug naar zijn kamer om op zijn horloge te kijken. Het was bijna vijf uur.

Hij ging op een van de bedden zitten en staarde naar het bundeltje kleren op het andere bed. Hij was er zeker van dat de vrouw niet in het huis was. Er waren geen andere gasten bij het diner geweest, dus tenzij ze op het strand iemand had ontmoet terwijl hij daar lag te pitten, kon ze met niemand zijn weggegaan. En zelfs als ze dat gedaan had, dan zou ze waarschijnlijk in elk geval een deel van haar kleren hebben meegenomen, dacht hij.

Pas toen stond hij zijn geest toe om de mogelijkheid van een ongeluk te overwegen. En heel vlug werd die mogelijkheid een zekerheid. Hij liep terug naar de slaapkamer van zijn gastheer, aarzelde een ogenblik toen hij naast het bed stond en legde toen voorzichtig zijn hand op een schouder.

‘Jack,’ zei hij, terwijl hij de man op de schouder klopte. ‘Hé, Jack.’

De man zuchtte en deed zijn ogen open. ‘Wat is er?’

‘Ik ben het, Tom. Het spijt me dat ik je wakker maak, maar ik geloof dat we met een probleem zitten.’

‘Wat voor probleem?’

‘Heb jij Chrissie gezien?’

‘Wat bedoel je? Ze is toch bij jou.’

‘Niet dus. Ik bedoel, ik kan haar niet vinden.’

Jack ging overeind zitten en deed een lamp aan. Zijn vrouw bewoog en trok het laken over haar hoofd. Jack keek op zijn horloge. ‘Jezus. Het is vijf uur in de ochtend. En jij kunt je scharreltje niet vinden.’

‘Ik weet het,’ zei Tom. ‘Het spijt me. Kun je je herinneren wanneer je haar voor het laatst gezien hebt?’

‘Ja, natuurlijk. Ze zei dat jullie gingen zwemmen, en jullie gingen samen de veranda op. Wanneer heb jij haar voor het laatst gezien?’

‘Op het strand, daar ben ik in slaap gevallen. Bedoel je dat ze niet terug naar het huis is gekomen?’

‘Niet voor zover ik gezien heb. In elk geval niet voordat we naar bed gingen, en dat was omstreeks één uur.’

‘Ik heb haar kleren gevonden.’

‘Waar? Op het strand?’

‘Ja.’

‘Heb je in de zitkamer gekeken?’

Tom knikte. ‘En in de kamer van de Henkels.’

‘In de kamer van de Henkels!’

Tom kreeg een kleur. ‘Ik ken haar nog niet zo lang. Weet ik veel, ze kan best een tikkeltje vreemd zijn. Net als de Henkels. Ik bedoel, ik wil niets suggereren. Ik wilde alleen het hele huis controleren voordat ik je wakker maakte.’

‘Dus wat denk je nu?’

‘Wat ik begin te denken,’ zei Tom, ‘is dat ze misschien een ongeluk gehad heeft. Misschien is ze verdronken.’

Jack keek hem even aan en wierp opnieuw een blik op zijn horloge. ‘Ik weet niet hoe laat de politie in dit stadje aan het werk gaat,’ zei hij, ‘maar daar kunnen we net zo goed nu meteen proberen achter te komen.’